

Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr:n sääntöjen muuttaminen

KH 03.06.2024 § 157

Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr on 6.5.2024 toimittanut Äänekosken kaupungille kirjelmän, jossa se pyytää kuntien suostumusta säätiön sääntöjen muuttamiseen. Suostumusta pyydetään 30.6.2024 mennessä.

Kirjelmä ja voimassa olevat säännöt ovat esityslistan liitteinä.

Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö on yksityinen sosiaalipalveluiden tuottaja, joka tarjoaa asumispalveluita ja asuntoja vammaisille henkilöille Jyväskylässä, Viitasaarella ja Äänekoskella. Lisäksi säätiön toiminta käsittää työ- ja päivätoimintaa ja eräitä konsultointi- ja muita vastaavia vammaishuoltoon liittyviä palveluita.

Säätiö on perustettu vuonna 2003 ja se jatkaa soveltuvin osin Suojarinteen kuntayhtymän toimintaa. Kuntayhtymä lakkasi 31.12.2008. Säätiön kotipaikka on Äänekoski ja sen toimisto sijaitsee Jyväskylässä. Äänekoskella säätiö on vuokralla kaupungin omistamissa tiloissa.

Säätiön sääntöjen 3 §:n perusteella sen hallitukseen kuuluu yhdeksän jäsentä ja yhdeksän henkilökohtaista varajäsentä. Hallituksen toimikausi on kolme kalenterivuotta.

Hallitus täydentää itse itseään siten, että Jyväskylän kaupungin, Jämsän kaupungin, Viitasaaren kaupungin ja Äänekosken kaupungin ehdokkaista valitaan yhteensä neljä jäsentä ja näiden varajäsenet. Keski-Suomen Autismiyhdistys ry:n, Keski-Suomen CP-yhdistys ry:n, Keski-Suomen kehitysvammaisten tuki ry:n, Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri ry:n ja Suomen Angelman-yhdistys ry:n ehdokkaista valitaan yhteensä viisi jäsentä ja näiden varajäsenet.

Vähintään osalla kunnista on ollut tapana nimetä säätiön hallitukseen kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranhaltijoita. Esimerkiksi Äänekosken kaupungin ehdokkaista valittiin säätiön hallitukseen toimikaudelle 1.1.2022–31.12.2024 jäseneksi palvelujohtaja Saara Paananen ja varajäseneksi palvelukeskuksen johtaja Kristiina Pikkupeura. Säätiön säännöissä ei kuitenkaan edellytetä hallituksen jäseniltä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattia tai erityisosaamista.

Kirjelmän mukaan säätiön sääntöjä esitetään muutettavaksi siten, että kunnilla ei muutoksen jälkeen enää olisi hallituspaikkoja säätiössä. Hallitukseen kuitenkin valittaisiin eri kuntien asukkaita. Muutosta perustellaan kirjelmässä seuraavasti:

”Säätiön käsityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen näkökulmasta kaupunkien yhteys Säätiöön on vähentynyt hyvinvointialueuudistuksen myötä, kun vastuu sosiaali- ja

terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Sääntömuutoksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että Säätiön hallitukseen saataisiin jatkossakin sosiaali- ja terveysalan asiantuntemusta, mikä palvelisi Säätiön tarkoituksen toteuttamista.”

Esitetty sääntömuutos merkitsisi käytännössä, että säätiö poistuisi kuntien vaikutuspiiristä ja olisi vastaisuudessa mainittujen potilas- ja etujärjestöjen yksinomaisessa vaikutuspiirissä.

Säätiön sääntöjen muuttaminen esitetyllä tavalla edellyttää säännöissä mainittujen kuntien suostumusta, koska säätiölain (487/2015) 6 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan jos säännöissä on annettu perustajalle tai määrätylle ihmiselle taikka oikeushenkilölle oikeus säätiön toimintaan liittyen, mainitun määräyksen muuttaminen edellyttää säännöissä määrätyn tahon suostumusta, jollei säännöissä toisin määrätä.

Viranhaltijajohto katsoo, että Äänekosken kaupungin ei tulisi antaa suostumusta säätiön sääntöjen muuttamiseen kirjelmässä esitetyllä tavalla. Eduskunnan vuonna 2021 hyväksymästä ja 1.1.2023 voimaan tulleesta sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisesta uudistuksesta huolimatta kaupungilla on pysyvä intressi vaikuttaa Äänekoskella saatavilla oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kuten erityisryhmien asumis- ja muiden palveluiden palveluverkkoon ja näitä palveluita varten rakennettujen ja peruskorjattujen kaupungin tilojen käyttöön.

Viranhaltijajohto kiinnittää huomiota myös siihen, että säätiölain 3 luvun 2 §:n mukaiset säätiön hallituksen tehtävät eivät liity sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitehtäviin, vaan sanotun säännöksen mukaan hallituksen tulee huolehtia säätiön hallinnosta ja siitä, että säätiön toiminta järjestetään asianmukaisesti säätiön tarkoituksen toteutumiseksi. Hallitus myös vastaa siitä, että säätiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Voidaan arvioida, että säätiön säännöissä mainituista organisaatioista potilas- ja etujärjestöt edustavat säätiön asiakkaiden ja kohderyhmien tarpeiden tuntemusta ja siten myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä näkökohtia. Kunnat puolestaan voivat tarjota säätiöön varsinkin hallinnon, juridiikan, talouden ja kiinteistöalan osaamista. Hallituksen jäsenten korkea ja monipuolinen osaaminen tukee hallitustyöskentelyn tuloksellisuutta ja säätiön asioiden hyvää hoitoa.

Hallintojohtaja on selvittellyt muiden kuntien kantaa säätiön sääntöjen muuttamiseen. Hallintojohtaja selostaa asiaa kokouksessa.

Äänekosken kaupungin kannanotosta säätiön sääntöjen muuttamiseen päättää kaupunginhallitus, sillä kuntalain (410/2015) 39 §:n 1 momentin 3 kohdan ja Äänekosken kaupungin hallintosäännön 22 §:n 1 momentin 27 kohdan mukaan kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää kaupungin puhevaltaa. Lisäksi hallintosäännön 22 §:n 1

momentin 19 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin osallistumisesta säätiön perustamiseen ja hallintoon.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että Äänekosken kaupunki ei anna suostumusta Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr:n sääntöjen muuttamiseen edellä esittelytekstissä tarkoitetussa säätiön kirjelmässä esitetyllä tavalla.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -

KH 02.12.2024 § 320
324/00.04.02/2024

Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr toimitti 18.10.2024 Äänekosken kaupungille kirjelmän ("Tiedoksianto sääntöjen muuttamisesta"), jossa se ilmoitti seuraavaa:

"Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr:n hallitus on kokouksissaan 27.8.2024 ja 10.9.2024 päättänyt yksimielisesti säätiön sääntöjen muuttamisesta. (...)

"Osana asian käsittelyä säätiön hallitus on päättänyt aiemmin kysyä Jyväskylän, Jämsän, Äänekosken ja Viitasaaren kaupunkien kantaa sääntöjen 3 §:n muuttamiseen. Suostumus sääntömuutokseen on saatu vain Jyväskylän kaupungilta. Asiasta on tämän jälkeen päädytty kysymään myös Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) kantaa, jonka mukaan kaupunkien suostumuksia muutokseen ei tarvita, koska sääntöjen mukaan hallitus täydentää itse itseään. Kyseessä on PRH:n mukaan sen muuttaminen, miten hallitus täydentää itse itseään, ei ulkopuoliselle oikeushenkilölle annettu oikeus säätiön toimintaan liittyen."

Hallintojohtaja pyysi 21.10.2024 säätiön toimitusjohtajalta Matleena Pihlajalta seuraavia tietoja tai asiakirjoja:

- säätiön hallituksen elo-syyskuussa tekemät, sääntöjen muuttamista koskevat päätökset (pöytäkirjanotteet);
- muutosten jälkeiset säännöt;
- PRH:lle esitetty kysymys ja sen antama vastaus; ja
- tieto siitä, onko muutetut säännöt jo ilmoitettu rekisteröitäväksi tai rekisteröity säätiörekisteriin.

Koska säätiö ei vastannut pyyntöön tai toimittanut kaikkia pyydettyjä tietoja tai asiakirjoja, joutui hallintojohtaja uudistamaan pyynnön tai osan siitä useita kertoja (30.10.2024, 1.11.2024, 8.11.2024 ja 11.11.2024).

Säätiön toimitusjohtaja toimitti 31.10.2024 muutosten jälkeiset säännöt ja tiedon siitä, että ne on rekisteröity säätiörekisteriin

4.10.2024. Säätiölain (487/2015) 6 luvun 5 §:n mukaan sääntöjen muuttamista koskeva päätös on viivytyksettä ilmoitettava rekisteröitäväksi, eikä sitä saa panna täytäntöön ennen kuin se on rekisteröity. Sääntöjen muutos rekisteröidään säätiörekisteriin, jos sääntöjen muuttamiselle säädetyt edellytykset täytyvät ja sääntöjen muuttamisesta on päätetty laissa säädetyin mukaisesti.

Säätiön hallituksen tekemät, sääntöjen muuttamista koskevat päätökset (pöytäkirjanotteet) toimitusjohtaja toimitti vasta 8.11.2024. Otteista ilmenee, että säätiön hallitus on 27.8.2024 ja 10.9.2024 tekemillään yksimielisillä päätöksillä hyväksynyt sääntömuutokset vastoin tiedossaan olleita Jämsän, Viitasaaren ja Äänekosken kaupunkien kannanottoja. Säätiön hallituksessa perusteena muutokselle ja sen hyväksymiselle vastoin kuntien kantaa on vedottu ilmeisesti vain PRH:n säätiön käyttämälle konsultille esittämään näkemykseen siitä, ettei sääntöjä tarvitse ennakkotarkastaa.

Pöytäkirjanotteiden mukaan myös Äänekosken kaupunkia säätiön hallituksessa edustava Saara Paananen on kannattanut sääntömuutoksia. Hallintojohtaja pyysi sähköpostitse 11.11.2024 Paanaselta kirjallista selvitystä tapahtuneesta ja keskusteli hänen kanssaan asiasta puhelimitse. Selvitystä pyydettiin viimeistään 18.11.2024, mutta esityslistan valmistumisaikaan (27.11.2024) mennessä kaupunki ei ollut sitä saanut.

PRH:lle esitetyn kysymyksen ja sen antaman vastauksen osalta säätiön toimitusjohtaja ilmoitti 8.11.2024 hallintojohtajalle seuraavaa:

”Säätiön ja Patentti- ja rekisterihallituksen välisestä keskustelusta toteamme, että se on säätiön ja viranomaisen välinen keskustelu, jota emme luovuta kolmannelle osapuolelle.”

Kaupunki on kuitenkin saanut säätiön ja PRH:n välisen kirjeenvaihdon hallintojohtajan PRH:lle esittämän, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisen tietopyynnön perusteella PRH:lta 11.11.2024.

Kaupungin ratkaistavana ajankohtaisena kysymyksenä on, miten tapahtumiin ja tämänhetkiseen tilanteeseen suhtaudutaan ja antaako se aiheen ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin. Kaupunki on eräs säätiön perustajista, jonka asema ja rooli säätiön hallinnossa on nyt lakkautettu vastoin kaupunginhallituksen päättämää ja säätiön hallituksen tiedossa ollutta kaupungin kantaa.

Kuten kaupunginhallituksen 3.6.2024 (157 §) tekemän päätöksen esittelytekstissä todetaan, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisesta uudistuksesta huolimatta kaupungilla on pysyvä intressi vaikuttaa Äänekoskella saatavilla oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kuten erityisryhmien asumis- ja muiden palveluiden palveluverkkoon ja näitä palveluita varten rakennettujen ja peruskorjattujen kaupungin tilojen käyttöön.

On huomattava, että säätiö toimii Äänekoskella kaupungilta vuokratuissa toimitiloissa, joita on rakennettu ja peruskorjattu säätiön

nimenomaisesti ilmaisemia tarpeita varten. Voimassa olevat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on tehty aikana, jolloin kaupunki järjesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ja oli eräs osapuolista säätiön hallinnossa. Säätiö oli kaupungin järjestämiin palveluihin liittyvä yksityinen palveluntuottaja ja samalla kaupungin ja muiden kuntien yhteistoimintamuoto. Voimassa olevat vuokrasopimukset eivät ole markkinaehtoisia kuntalain (410/2015) 130 §:ssä edellytetyllä tavalla, ja lain 126 §:n mukainen yhtiöittämisvelvoite koskee nykyisin myös näitä tiloja.

Säätiölain 7 luvun 1 §:ssä on säädetty päätöksen moittimisesta. Sen 1 momentin mukaan säätiön perustaja voi moittia säätiön hallituksen päätöstä säätiötä vastaan ajettavalla kanteella, jos asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä tai säätiön sääntöjen määräyksiä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön taikka päätös on muuten tämän lain tai säätiön sääntöjen vastainen.

Sanotun pykälän 2 momentin mukaan moitekanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Jollei kannetta nosteta määräajassa, päätöstä pidetään pätevänä.

Lain 7 luvun 2 §:ssä puolestaan on säädetty mitättömistä päätöksistä. Sen 1 momentin mukaan säätiön hallituksen päätös on mitätön muun muassa, jos laissa säädetyn tai säännöissä määrätyn tahon suostumusta ei ole saatu. Pykälän 2–3 momentin mukaan kanteen sen vahvistamiseksi, että päätös on mitätön, saa nostaa muun muassa säätiön perustaja tai säännöissä määrätty muu taho. Tällaisen kanteen nostamiseen ei sovelleta moitekanteen nostamisen määräaikaa.

Sanotuilla kanneoikeutta koskevilla säätiölain säännöksillä on säätiölain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 166/2014 vp) perusteella pyritty lisäämään säätiön perustajan mahdollisuutta vaikuttaa säätiön hallintoon ja varojen käyttöön myös perustamistapahtuman jälkeisenä aikana. Säännökset ovat tulleet voimaan nykyisen säätiölain voimaan tullessa 1.12.2015. Niihin liittyviä oikeustapauksia on erittäin vähän, koska aiemmassa eli vuoden 1930 säätiölaissa ei ollut säännöksiä päätöksen moittimisesta tai mitättömyydestä.

Voidaan arvioida, että tarkoitettujen kanteiden (moitekanne tai mitättömäksi vahvistamista koskeva kanne) menestyminen käräjäoikeudessa olisi hyvin epävarmaa. Syynä tähän on, että muutosta edeltävien sääntöjen mukaan kaupunki ja muut kunnat eivät valinneet edustajia säätiön hallitukseen, vaan ainoastaan asettivat ehdokkaita, jotka tai joista säätiön hallituksen oli valittava. Säätiölain ja sen säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen perusteella on epäselvää ja tulkinnanvaraista, ovatko valitseminen ja nimeäminen tässä yhteydessä samaistettavia oikeuksia.

Liitteenä ovat seuraavat asiakirjat:

- säätiön ilmoitus kaupungille 18.10.2024;

- säätiön säännöt (rekisteröity 4.10.2024);
- pöytäkirjanote säätiön hallituksen päätöksestä 27.8.2024;
- pöytäkirjanote säätiön hallituksen päätöksestä 10.9.2024; ja
- säätiön ja PRH:n välinen kirjeenvaihto (saatu PRH:lta 11.11.2024).

Valmistelija Hallintojohtaja Aleks Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

- 1) merkitsee tiedoksi Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö sr:n voimassa olevat säännöt (rekisteröity 4.10.2024) ja säätiön hallituksen 27.8.2024 ja 10.9.2024 asiassa tekemät päätökset;
- 2) toteaa, että säätiön hallitus on päättänyt muuttaa säätiön sääntöjä ilman Äänekosken kaupungin suostumusta ja vastoin tiedossaan ollutta kaupungin kantaa; ja
- 3) päättää ilmoittaa säätiölle ja patentti- ja rekisterihallitukselle, että kaupunki ei hyväksy säätiön hallituksen päättämiä sääntömuutoksia ja että kaupunki katsoo, että sääntöjen muuttamiseen ja muutosten rekisteröimiseen olisi tullut olla säätiölain 6 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu kaupungin suostumus.

Päätös Hyväksyttiin.
